

Лісосмуга

Вячеслав Рудковський

Замкнувши двері своєї квартири, зазвичай нехтую ліфтом і збігаю з восьмого поверху сходами вниз, на ходу ховаючи ключі в кишеню. Під пронизливе дзеленькання домофону виринаю з сутінок під'їзду, глибоко вдихаю чисте ранкове повітря та бадьорим кроком огинаю ріг будинку праворуч, чіпляючи плечем дрібні гілочки густо насаджених вздовж тротуару кущів. Майже кожного разу зустрічаю в дворі заклопотану прибиральницю, вітаюся, але вона не завжди мене помічає, заглиблена в свої думки. Промайнула думка: як же старанно та сумлінно вона виконує свою роботу. Частенько в цей час перетинаюся біля бювету з тренером по тенісу, яка повертається з кортів. Сухорлява, трохи вже сутулюється під вагою своїх років, зараз їй вже мабуть сімдесят з двома плюсами. Певний час вона вчила тримати ракетку і моїх дітей, та й сам я тоді в кінці 90-х та на початку нульових полюбляв з нею зіграти коротку партію на бетонній підлозі колишнього танцювального майданчика, де розкреслили корт. Зараз на тому місці стоїть храм московського патріархату, а два пристойні корти з'явилися в ста метрах від моєї дев'ятиповерхівки. На моє "доброго ранку" поважного віку тенісистка відповідає "доброе утро" з традиційною добавкою "...благоденствія і божей милості", стискаючи однією рукою ракетку, а другою махаючи перед собою немов забиває цвяхи кулаком. Іноді вона намагається мені вручити картку-запрошення на бесіду про "благоденствіє і божю милість".

Від панельного будинку, де я мешкаю, до моєї роботи хвилин сорок пішки, але якщо взимку мороз хапає за ніс, то крокую швидше і можу вкластися й в півгодини. В літню ж спеку, коли навіть вранішнє сонце пече в потилицю і по спині та по литкам збігає найкращий для людського тіла лосьйон, моя неквапна хода від затінку до затінку може розтягнутися й на хвилин п'ятдесят. Хвилини, години, дні, місяці, роки ... Такі одиниці виміру часу мені не до вподоби. Намагаюся карбувати на його шкалі інші поділки – нові враження, емоції, зустрічі, пізнання нового... Мій шлях з дому до роботи перетинає все місто зі сходу на захід майже паралельно залізничній колії, яка ділить Вишневе на дві частини – південну, де я мешкаю, і північну. З того часу, як я сюди переїхав, свої назви зберегли тільки вулиці Зелена, Кооперативна, провулки Дальній, Широкий та Пушкіна, що загубився в центрі міста серед будинків приватного сектору, з якогось дива до цієї пори одна вулиця залишилася з назвою Ломоносова. Власне кажучи, колишнє передмістя Києва почало поступово перетворюватися в місто тільки в середині минулого сторіччя з початком будівництва нових підприємств та міської інфраструктури. Звісно, радянська імперія назвала вулиці молодого міста іменами своїх героїв: Леніна, Калініна, Чапаєва, Фрунзе, Котовського... Іду зазвичай навпрошки, прямую діагоналями, ріжу кути, уникаючи ходи вздовж заповнених машинами вулиць з їх торохтінням і смородом. Сканую довкола поглядом, чіпляюсь очима за яскраві квіти на клумбах або щось цікаве-особливе, фотографую на телефон, щоб потім надіслати

застиглу емоцію Коханій за п'ятсот кілометрів. Перетинаю вулиці Європейську, Зелену, далі Остапа Вишні, крокую вздовж вулиці Лесі Українки, потім звертаю у провулок Пушкіна, виринаю на Святошинську, далі по Миру і пірнаю у вулицю Свободи, яка вивертає на Ломоносова, а та в свою чергу впирається в залізничну колію, по якій нерідко скрегоче маневровий локомотив, що часом перегороджує прохід низкою вагонів. Тут, власне, починається і тягнеться вздовж колії лісосмуга — такий невеличкий своєрідний клаптик лісу метрів шістдесят шириною зі своїми мешканцями. Це останній відрізок мого шляху на роботу стежкою завдовжки з півкілометра.

В літню пору особливо чекаю ці сім хвилин ходи у прохолодному затінку дерев перед тим як вже зайти на територію фірми, де працюю майже чверть століття. Після першого десятка кроків праворуч від стежки зразу видно пам'ятне місце. Низеньким металевим парканом огорожена ділянка розміром може трошки більше ніж метр на метр. На кутах огорожі стоять вертикально по одному крупнокаліберні набої, тільки на одному ближньому лівому куті в гільзу замість кулі встромлений хрестик. За огорожею праворуч стоїть невеликий уламок чорного граніту з написом на полірованій грані, а ліворуч — зовсім невисокий обеліск, зварений з листової сталі у вигляді чотирикутної зрізаної піраміди. Напис на граніті каже, що на цьому місці загинув екіпаж літака під час Другої світової війни, поруч встромлені в землю пластикові квіти. Ще до того, як над лісосмугою почали гуркотіти російські ракети а стежка була перегороджена колючим дротом з табличкою "Міни! Прохід заборонено!", обеліск був пофарбований у червоний колір і зверху на ньому була приварена п'ятикутна зірка. Через декілька місяців після початку вторгнення, коли російську орду відігнали від Києва, я знову прямував лісосмугою на роботу. Табличка ще довго відлякувала випадкових перехожих, але я не звертав на неї уваги, бо, чергуючи у територіальній обороні, знав, що ніхто там не мінував, а колючий дріт на стежці був прим'ятий дерев'яним щитом, щоб можна було пройти. Якось я помітив, що приварена до обеліска зірка раптом зникла, тільки рваний отвір дивився з верхньої основи піраміди. Через деякий час вона знову з'явилася. За ці майже два роки, що вже триває війна, зірка зникла і з'являлася разів зо три. Врешті решт вона зникла зовсім, а обеліск перефарбований в синьо-жовті кольори. Чи то не досить ретельно стерли або зішкребли червону фарбу з тої піраміди, чи несумісні були та стара та нові фарби, але крізь кольори нашого прапора проглядаються руді плями наче запекла кров.

За хвилину ходи стежкою далі серед дерев збудований за кошти якоїсь цементної компанії майданчик для вигулу собак. Цікаво спостерігати як чотирилапі вправно долають перешкоди під команди своїх господарів. Якогось ранку помітив там дівчину, яка самотньо сидить на лаві та тицяє в смартфон, а її пес пітбуль, вчепившись зубами за канат, висить на ньому нерухомо, і висів грушою весь час, поки я на нього дивився і проходив повз майданчик. Поки йду, то нагадує про себе нечисленна живність цього своєрідного куточка природи. То мишка шарудить серед сухого листя, то руда білка раптом вибіжить на стежку, завмирає і витріщається на тебе, а при моїй спробі зробити фото блискавкою кидається на дерево і з цікавістю виглядає з-за стовбура. Часом край

стежки натраплю на втомленого трударя, який після робочої зміни приліг під дубочком, нахилився над ним, прислухаюся чи дихає... — спить і смердить алкоголем. А буває помічаєш у гущавині як хтивість спалює майже оголених чоловіка й жінку. Коли тільки почав ходити цією стежкою, вона була досить вузьенькою серед густої зелені. Зазвичай нею прямували на роботу працівники промислової зони, переважно з південного боку міста та сіл Крюківщина, Гатне, або ті, хто під'їжджав електричкою. Сама промзона Вишневого тягнеться вздовж вулиці Київської, але деякі підприємства мали з тильного боку виходи до лісосмуги через хвіртки. Певний час з ранньої весни до пізньої осені серед тих дерев мешкали якісь циганські сім'ї, які зносили до своїх наметів всякий непотріб. Ніяково було, коли вже під час приморозків поперед мене на стежку вибігало босе замурзане мале циганча. За декілька років життя в лісосмузі той кочовий народ залишив після себе чималі купи мотлоху і сміття, від яких довго тхнуло смородом, поки не прибрали якісь служби. Навіть дощовою погодою стежка не розкисала до такої міри, щоб нею було важко пройти. А коли вже її вкриє осіннє листя, то і затяжний дощ не на заваді. Схоже, що потреба в робочій силі поступово зростала, бо та стежина з кожним роком ставала ширшою, місцями багнистою під зростаючим тиском людських ніг, все глибше її різали колії від велосипедів і возиків безхаток. Вже не рідкістю було побачити на узбіччі викинуті пачки з-під сигарет, обгортки, кульки, пластикові чи паперові стаканчики або пляшки з-під горілки та бляшанки з-під пива. Припускаю, що певний контингент не встигав зранку поснідати і, проходячи повз привокзальні кіоски, купував пиріжки або біляші, каву чи щось міцніше на похмілля та таке інше. Середній культурний рівень цього потоку робочої сили мав не самий кращий вплив на маленький зелений клаптик лісу і був обернено пропорційний кількості та виду розкиданого вздовж стежки сміття, яке влітку дещо прикривала зелень, взимку сніг, а на весні воно просто вражало своєю кількістю на квадратний метр.

В якийсь період на певній ділянці шляху виразно відчувається запах попкорну, шлейф якого тягнеться поперек лісосмуги від бетонного паркану, за яким, можливо, і розташоване його джерело. Якось почало смердіти горілою гумою та пластиком. Справа в тому, що поруч залізничної колії за тим же довгим бетонним парканом розташований пункт збору металобрухту, постачальником якого серед інших добросовісних громадян були чисельні навколишні безхатки, цигани, наркомани, волоцюги та алкоголіки. Цей бідолашний люд вже давно повизбїрував не тільки те, що валялося містом, а й те, що у людей, погано лежало. Їхніми цупкими руками вичищено весь приватний сектор Вишневого від погано захованих спочатку алюмінію, міді та нержавійки, а потім і поїденого іржею заліза. Сморід горілої ізоляції у лісосмузі з'явився, коли настала черга мідних телефонних дротів та кабелів, які просто так не валяються. Не одноразово помічав, як, не дуже ховаючись за деревом, якесь нещасне і безталанне випалює мідний провід. Так якби ж тільки провід палило, паскуда. Прикриваючись від вітру деревом воно під самим його стовбуром вогонь розвело, і язики полум'я лижуть кору молодого дуба. Не одне дерево таким чином вбито. З'явилися поліцейські патрулі, та стали трохи ганяти тих щурів. Так інші з'явилися, що сліди

залишали наче кабани риють. Іду та дивуюся, чого то воно попід кущами та мало не під кожним деревом вздовж стежки розрито. Виявилося, що то наркомани "закладки" шукають. Знову поліцейські змушені полювати.

Плин часу в цьому зеленому островку помітний не тільки по тому, як змінює колір листя та білий сніг ховає сміття. В очі потрапив маленький свіжонасипаний горбочок землі зі встромленим в нього плоским каменем і фотографією кота. Одного року й сам прикопав під дубочком за десяток кроків від стежки папугу Тошу, якого дарував на день народження своїй доні та знайшов одного ранку нерухомим після чотирнадцятирічного ув'язнення в клітці на кухні. Довгі роки височіла на краю лісосмуги береза, яка кожної ранньої весни була обвішана пластиковими бутлями, в які стікала кров з її численних ран. Не витримала людських тортур і всохла, струхлявіла, впала від пориву вітру, вдарилася об землю та розвалилася на декілька частин. На тому місці, де вже маю сходити зі стежки перед тим як пірнути в хвіртку моєї роботи, росте величезний дуб, стовбур якого за два метри від землі роздвоювався. Цього літа буревій відчахнув половину того величезного дерева та завалив на молоденького граба, який, звісно, не витримав тієї ваги. Одна дужча половина дуба залишилася жити, а інша втратила зв'язок з коренем, вже її й розпиляли та розтягнули, певно, на дрова.

Взимку в лісосмузі чорнобіло і тихо. Час від часу проторохтить синя електричка або прошелестить сріблястий інтерсіті, промиготить білими фіранками на вікнах пасажирський потяг чи прогуркотить важкими вагонами вантажний. Але сонце не зупиниш, воно вже піднімається, кидаючи довгі тіні дерев на білий і в окремих місцях край протоптаної стежки жовтий сніг. Поміж дерев він зникне першим, а притоптаний ногами на стежині буде ще деякий час не давати черевикам грузнути в розмерзлу землю. Ще до того як зелень почне в лісосмузі ховати мозаїку сміття, волонтери його зберуть на окремі купи, які ще довго не буде кому вивезти, потім смарагдова зелень засліпить очі та вкриє те, що не помітили, а багатоголосий спів пташок заглушить шум потягів. Чергова весна почне новий виток життя в лісосмузі.

19 листопада 2023 р.